

Predmet C-182/24

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

5. ožujka 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunal judiciaire de Paris (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

8. veljače 2024.

Tužitelji:

RB i drugi, u svojstvu pravnih sljednika Claudea Chabrola

RZ i drugi, u svojstvu pravnih sljednika Paula Gégauffa

Tuženici:

Société Brinter Company Ltd.

Société Artedis

BS

MW

Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD)

Société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique (SACEM)

i drugi

1. Predmet i podaci o sporu:

- 1 Claude Chabrol režirao je od 1967. do 1974. desetak filmova, od čega pet u suradnji s Paulom Gégauффom, autorom dijaloga, scenarija ili adaptacije.

- 2 Ugovorima od 8. lipnja 1990. prava iskorištavanja tih filmova prenesena su na društvo Brinter Company Ltd. koje je zastupala osoba BS, koja je pak prava iskorištavanja dijela tih filmova prenijela na treće osobe.
- 3 Budući da su prvotno sklopljeni „na 30 godina”, ti ugovori i dalje su na snazi za 11 filmova.
- 4 Nasljednici Claudea Chabrola i Paula Gégauffa pokrenuli su 11. srpnja 2019. postupak protiv društva Brinter Company Ltd zbog povrede autorskih prava u pogledu 14 filmova koje je režirao Claude Chabrol, od čega pet u suradnji s Paulom Gégauффom kao koautorom.
- 5 Tužitelji u biti kritiziraju neiskorištavanje ili neznatno iskorištavanje filmova u prošlosti, tvrde da su neki ugovori istekli, a da su drugi raskinuti zbog neizvršenja ili lošeg izvršenja te traže naknadu štete za povrede ugovora te povredu i ugrožavanje njihova moralnog prava na cjelovitost djela zbog loših uvjeta konzervacije i restauracije negativa i filmskih podloga.
- 6 Tuženici su istaknuli zapreku vođenju postupka koja se temelji na tome da u postupku ne sudjeluje 19 koautora spornih filmova.
- 7 Zasebnim aktima od 5. svibnja i 12. lipnja 2020. tužitelji su na sudjelovanje u postupku pozvali fizičke osobe u svojstvu pravnih sljednika prvoumrlih koautora, kao i „sukcesiju Charlotte Armstrong”, „sukcesiju Daniela Boulanger”, „sukcesiju Nicholasa Blakea”, „sukcesiju Edwarda Atiyaha”, „sukcesiju Elleryja Queena”, „sukcesiju Richarda Neelyja”, „sukcesiju Patricije Highsmith” i „sukcesiju Claudea Bruléa”.
- 8 Također su podnijeli tužbu protiv društva Société des auteurs et compositeurs dramatiques (u daljnjem tekstu: SACD) kao predstavnika različitih koautora, kao i protiv društva Société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique (u daljnjem tekstu: SACEM).

2. Pravni okvir:

Pravo Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima

- 9 Člankom 17. određuje se:

„Pravo na vlasništvo

1. [...]

2. Intelektualno vlasništvo zaštićeno je.”

10 Člankom 47. određuje se:

„Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje

Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan. [...]"

Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu

11 Uvodna izjava 9. glasi:

„Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. Intelektualno vlasništvo je stoga priznato kao sastavni dio vlasništva.”

12 Člankom 2. određuje se:

„Pravo reproduciranja

Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

[...]

(d) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i umnoženih primjeraka njihovih filmova; [...]"

13 Člankom 3. određuje se:

„Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti

1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

2. Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za stavljanje na raspolaganje javnosti, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu:

[...]

(c) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i primjeraka njihovih filmova; [...]"

14 Člankom 4. određuje se:

„Pravo distribucije

1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.

2. Pravo distribucije unutar Zajednice ne iscrpljuje se u pogledu izvornika ili primjeraka djela, osim kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva nad tim predmetom u Zajednici izvršen od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak.”

15 Člankom 8. određuje se:

„Sankcije i pravna sredstva

1. Države članice moraju predvidjeti primjerene sankcije i pravna sredstva u odnosu na povrede prava i obveza određenih ovom Direktivom i poduzeti sve potrebne mjere za primjenu tih sankcija i pravnih sredstava. Tako propisane sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Svaka država članica mora poduzeti potrebne mjere kako bi osigurala da nositelji prava čiji su interesi ugroženi radnjom kojom se vrši povreda na njezinom državnom području mogu podnijeti tužbu za naknadu štete i/ili zahtjev za izdavanje sudskog naloga, i kada je to prikladno, zahtjev za oduzimanje materijala kojim se povređuje pravo kao i uređaja, proizvoda ili sastavnih dijelova iz članka 6. stavka 2.

3. Države članice osiguravaju nositeljima prava mogućnost podnošenja zahtjeva za izdavanje sudskog naloga protiv posrednika čije usluge koristi treća strana za povredu autorskog prava ili srodnog prava.

Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva

16 Člankom 2. određuje se:

„Područje primjene

1. Ne dovodeći u pitanje sredstva koja su predviđena ili koja mogu biti predviđena zakonodavstvom Zajednice ili nacionalnim zakonodavstvom, ako su ta sredstva povoljnija za nositelje prava, mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni ovom Direktivom primjenjuju se, u skladu s člankom 3., na svaku povredu prava intelektualnog vlasništva kako je predviđeno pravom Zajednice i/ili nacionalnim pravom dotične države članice.

[...]"

17 Člankom 3. određuje se:

„Opća obveza

1. Države članice propisuju mjere, postupke i pravna sredstva potrebne za osiguravanje provedbe prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenih ovom Direktivom. Te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti pošteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, ili nametati nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odlaganja.

2. Te mjere, postupci i pravna sredstva također moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvrćati od povrede te se moraju se primjenjivati na takav način da se izbjegne stvaranje zapreka zakonitoj trgovini i da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe.”

Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva

Direktiva 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava

18 Člankom 1. određuje se:

„Trajanje autorskog prava

1. Prava autora književnog ili umjetničkog djela u smislu članka 2. Bernske konvencije traju za života autora i 70 godina nakon njegove smrti, bez obzira na datum na koji je djelo zakonito stavljeno na raspolaganje javnosti. [...]"

19 Člankom 2. određuje se:

„Kinematografska ili audiovizualna djela

1. Glavni redatelj kinematografskog ili audiovizualnog djela smatra se njegovim autorom ili jednim od njegovih autora. Države članice imaju mogućnost imenovati druge koautore.

2. Rok trajanja zaštite kinematografskih ili audiovizualnih djela istječe 70 godina nakon smrti posljednje preživjele osobe od navedenih, neovisno o tome jesu li te osobe imenovane koautorima: glavni redatelj, autor scenarija, autor dijaloga, skladatelj glazbe posebno skladane za korištenje u tom kinematografskom ili tom audiovizualnom djelu.”

20 Člankom 9. određuje se:

„Moralna prava

Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe država članica kojima se uređuju moralna prava.”

Francusko pravo

Code de la propriété intellectuelle (Zakonik o intelektualnom vlasništvu)

21 Člankom L. 111-1 određuje se:

„Autor intelektualne tvorevine samom činjenicom njezina stvaranja uživa nad njom isključivo pravo nematerijalnog vlasništva koje je provedivo prema svima. To pravo uključuje intelektualna i moralna obilježja, kao i obilježja nasljeđivanja [...]”.

22 Člankom L. 113-2 određuje se:

„Zajedničkim djelom naziva se djelo u čijem je stvaranju sudjelovalo nekoliko fizičkih osoba [...]”.

23 Člankom L. 113-3 određuje se:

„Zajedničko djelo zajedničko je vlasništvo koautora. Koautori moraju ostvarivati svoja prava zajedničkim dogovorom. U slučaju neslaganja odluku donosi građanski sud. [...]”.

24 Člankom L. 113-7 određuje se:

„Svojstvo autora audiovizualnog djela imaju fizičke osobe koje su odgovorne za intelektualno stvaranje tog djela. Ako se ne dokaže drukčije, koautorima audiovizualnog djela koje je stvoreno suradnjom smatraju se: 1° autor scenarija; 2° autor adaptacije; 3° autor izgovorenog teksta; 4° autor glazbenih kompozicija s riječima ili bez njih koje su posebno skladane za djelo; 5° redatelj. [...]”.

3. Stajališta stranaka:

Tuženici

- 25 Tuženici tvrde da je tužba nedopuštena zbog toga što tužitelji nisu pozvali sve koautore filmova ili njihove pravne sljednike na sudjelovanje u postupku. Prema njihovom mišljenju „sukcesiju” ne može zakonito pozvati na sudjelovanje u postupku jer ona nema pravnu osobnost te ne može dokazati svoje ime, prebivalište ni adresu. Smatraju da se pozivanjem organizacija za kolektivno ostvarivanje prava na sudjelovanje u postupku ne može urediti to stanje jer one nisu predstavnici koautorâ. U prilog zapreci vođenju postupka navode 13 koautora koji na dan njihovih posljednjih pismena od 8. lipnja 2023. nisu bili pozvani na sudjelovanje u postupku.
- 26 Kad je riječ o osnovanosti, tuženici tvrde da tužba nije osnovana jer se radnje iskorištavanja nisu dogodile i nisu dokazane. Pojašnjavaju da su neki ugovori istekli, ali nisu doveli do naknadnih radnji iskorištavanja. Suprotno tomu, devet ugovora i dalje je na snazi jer tužitelji nisu naložili preuzimatelju da postupi u skladu s uvjetima iz klauzule o raskidu, koji još nisu ispunjeni. Usto osporavaju neiskorištavanje filmova i druge povrede ugovora. Kad je riječ o moralnim pravima, smatraju da je restauracija filmova o kojima je riječ kvalitetna, osim jedne koja je naknadno ispravljena. Tvrde da se filmovi pravilno iskorištavaju, ali da se tužitelji ili neki od tužitelja često protive predviđenim radnjama iskorištavanja. Isključuju osobnu odgovornost upravitelja te se čvrsto protive povratu filmskog materijala na koji polažu pravo vlasništva.

SACD

- 27 SACD, prisilni intervenijent, navodi da u okviru ovog postupka ne predstavlja sljedeće dionike ni njihove pravne sljednike: Charlotte Armstrong, Daniela Boulanger, Nicolasa Blakea, Edwarda Atiyaha, Elleryja Queena, Richarda Neelyja, Patriciju Highsmith, Eugènea Archera i Paula Gardnera, te traži da ga se na temelju toga isključi iz postupka.
- 28 Tvrdi da je dostavio podatke o sukcesijama Charlotte Armstrong, Daniela Boulanger i Patricije Highsmith te se obvezuje da će po nalogu dostaviti podatke o sukcesijama Claudea Bruléa.
- 29 SACD tvrdi da se sudskom praksom zahtijeva, kako bi tužba koautora zajedničkog djela bila dopuštena, da u postupku sudjeluju ostali koautori kako bi na temelju vlastitih imovinskih i moralnih prava mogli zauzeti pojedinačno stajalište o tužbi koja je sudu podnesena u pogledu njihova zajedničkog djela. Smatra da u tom kontekstu ne može valjano predstavljati autore, tim više što dotični autori nisu članovi SACD-a.
- 30 Podsjeća na to da poštuje pravilo o jednoglasnosti koautora i njegovu postupovnu posljedicu sudjelovanja svih koautora u postupku. Smatra da Tribunal judiciaire

de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu, Francuska) raspolaže sredstvima za razmatranje pitanja dopuštenosti tužbe, uz poštovanje europskih standarda visoke razine zaštite autorskih prava koja je priznata direktivama o kojima je riječ. Prema njegovu mišljenju, Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) mogao bi izuzeti iz primjene pravilo o jednoglasnosti u korist iznimnih ograničenja svojstvenih ovom predmetu, osobito na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i sudske prakse Europskog suda za ljudska prava u predmetu Golder (presuda od 21. veljače 1975., Golder protiv Ujedinjenje Kraljevine, 4451/70, ECLI:CE:ECHR:1975:0221JUD000445170).

Druge stranke koje su pozvane na sudjelovanje u postupku

- 31 Druge stranke, koje su zasebnim aktima pozvane na sudjelovanje u postupku, nisu se osobno pojavile niti ih je zastupao odvjetnik.

Tužitelji

- 32 Kad je riječ o zapreci vođenju postupka, osoba AD tvrdi da zbog svojstva nasljednika ima pravni interes. Dodaje da su tužitelji uložili sve moguće napore, uključujući kontaktiranje triju organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskih prava*, kako bi identificirali pravne sljednike te su ponekad na sudjelovanje u postupku pozvali „sukcesije” jer nisu imali druge informacije, osobito zbog toga što su tuženici dostavili samo podatke o izdavačima. Podredno, zapreka vođenju postupka u svakom se slučaju ne može prihvatiti u pogledu ugovornih zahtjeva.
- 33 Tužitelji se u konačnici pozivaju na temeljno pravo pokretanja bilo kakvog sudskog postupka kako bi očuvali svoja prava, zbog čega Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) treba široko tumačiti sudsku praksu Coura de Cassation (Kasacijski sud, Francuska) kojom se zahtijeva da u postupku sudjeluju svi koautori.
- 34 Osoba RB smatra da se tužiteljima u svakom slučaju ne bi smjela uskratiti mogućnost zaštite njihovih prava zbog toga što određeni koautori ne sudjeluju u postupku ili zbog inertnosti do koje je dovela bezizlazna situacija. Dodaje da redatelj ima veći značaj kao glavni autor i da su Direktivom 2001/29/EZ uostalom predviđene primjerene sankcije i pravna sredstva.

4. Ocjena Tribunala judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu):

- 35 Tužitelji u biti kritiziraju neiskorištavanje filmova. Tuženici to osporavaju i tvrde da se iskorištavanju protive tužitelji i osobito osoba AD.

* U skladu s rješenjem suca nadležnog za pripremni postupak od 16. veljače 2023., kako bi pribavili podatke ostalih koautora ili njihovih pravnih sljednika, tužitelji su također „stupili u kontakt” sa SACD-om, SACEM-om i SIAE-om (Società Italiana degli Autori ed Editori [talijansko društvo autora i izdavača, u daljnjem tekstu: SIAE]). Vidjeti <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000047910860>

- 36 Tužitelji su pokrenuli postupak zbog protupravne povrede imovinskih i moralnih prava autora i na temelju toga podnose različite zahtjeve za naknadu štete. Također su pokrenuli postupak zbog ugovorne odgovornosti i tvrde da su ugovori prestali proizvoditi učinke zbog isteka ili klauzule o raskidu ili pak traže njihov raskid u okviru sudskog postupka zbog povrede ugovornih obveza.
- 37 Spor je zaustavljen od 27. siječnja 2020., datuma podnošenja zahtjeva tuženika koji ističu zapreku vođenju postupka koja se temelji na tome da u postupku ne sudjeluju koautori filmova, jer nije moguće identificirati nekoliko njihovih uzastopnih nasljednika.
- 38 Kako bi regulirali svoje zahtjeve, tužitelji su na sudjelovanje u postupku pozvali sedam osoba koje se smatra koautorima ili pravnim sljednicima i osam „sukcesija” koautora. Iako im se prigovara da sukcesija nema pravnu osobnost, oni odgovaraju da nisu mogli identificirati fizičke osobe nasljednike. Na sudjelovanje u postupku pozvali su i SACD, organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava, pri čemu su ga kvalificirali kao predstavnika pravnih sljednikâ osam „sukcesija”, što on osporava.
- 39 Tako se pripremni postupak odužio zbog potrage za koautorima ili njihovim pravnim sljednicima, od kojih se mnoge još uvijek ne može pozvati na sudjelovanje u postupku.
- 40 Stranke si međusobno prigovaraju zbog neopravdanih odbijanja u pogledu emitiranja djela, a stoga i zbog nemogućnosti priopćavanja tih djela javnosti te se boje da će pasti u zaborav ako se ne donese odluka o meritumu.

(a) Nacionalno pravo i sudska praksa

- 41 Primjenjivo nacionalno pravo uključuje odredbe Zakonika o intelektualnom vlasništvu (vidjeti točke 21. do 24. ovog sažetka), u kojima se audiovizualno djelo, kojim su obuhvaćeni filmovi o kojima je riječ, definira kao „zajedničko djelo” u zajedničkom vlasništvu njegovih koautora suvlasnika, u vezi s odredbama Codea de procédure civile (Zakonik o građanskom postupku), kojim se predviđa zapreka vođenju postupka u skladu s pravilima općeg prava ako svi koautori ne sudjeluju u postupku.
- 42 Naime, Cour de cassation (Kasacijski sud) u svojoj je presudi od 10. svibnja 1995. (prvo građansko vijeće, 10. svibnja 1995., žalba br. 93-10.945) pojasnio da je „koautor zajedničkog djela koji pokreće sudski postupak radi zaštite svojih imovinskih prava dužan pozvati i druge autore djela da sudjeluju u postupku jer se njegov doprinos ne može odvojiti od doprinosa drugih koautora, a u suprotnom je postupak nedopušten”.
- 43 Koautore suvlasnike potrebno je samo pozvati na sudjelovanje u postupku, ali se oni ne trebaju stvarno pojaviti pred sudom niti priznati zahtjev (prvo građansko vijeće, 11. siječnja 2000., žalba br. 98-20.446).

- 44 U nacionalnom pravu, sustav iz članka L. 113-3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu proizlazi iz zajedničkog vlasništva. To zajedničko vlasništvo pripada koautorima iz članka L. 113-7 tog zakonika kojim se uvodi pretpostavka za dodjelu tog svojstva.
- 45 Člankom L. 113-3 uspostavlja se poseban sustav koji se temelji na pravilu o jednoglasnosti koautora suvlasnika.
- 46 Trenutačno postoji svega nekoliko iznimaka od pravila o jednoglasnosti te se njime ponovno stvara obveza da se u okviru tužbe koja se temelji na zajedničkim pravima na sudjelovanje u postupku pozovu i drugi koautori. Isto vrijedi za tužbu zbog povrede imovinskih prava autora i moralnih prava autora.
- 47 Stoga je na tužitelju koji želi zaštititi svoja prava intelektualnog vlasništva da na sudjelovanje u postupku pozove sve koautore zajedničkog djela. Ako mu se, kao što je to slučaj u ovom sporu, prigovori da postoje koautori, on ih je dužan pozvati na sudjelovanje u postupku ili dokazati da pretpostavka kojom im se dodjeljuje to svojstvo, propisana člankom L. 113-7 Zakonika o građanskom postupku, nije osnovana.
- 48 Nacionalno pravo i relevantna sudska praksa stoga dovode do prethodne rasprave koja se odnosi na dopuštenost tužbe. Njima se tužitelju nalaže da utvrdi činjenice koje podrazumijevaju da je uložio znatan napor u pogledu pravne kvalifikacije doprinosa svakog koautora zajedničkom djelu i da podnese dokaze. Intenzitet tog napora proporcionalan je broju koautora i, ovisno o slučaju, njihovih pravnih sljednika.
- 49 Je li taj sustav u skladu s tekstovima prava Unije te osobito s Poveljom i direktivama koje se odnose na autorsko pravo i poštovanje prava intelektualnog vlasništva?

(b) Pravo Unije

Povelja Unije o temeljnim pravima

- 50 Sud je podsjetio da su „temeljno pravo vlasništva, čiji su dio prava intelektualnog vlasništva, kao što je autorsko pravo (vidjeti u tom smislu presudu od 12. rujna 2006., *Laserdisken*, C-479/04, Zb., str. I- 8089, t. 65.), i temeljno pravo na djelotvornu sudsku zaštitu opća načela prava Zajednice (vidjeti u tom smislu presude od 12. srpnja 2005., *Alliance for Natural Health i dr.*, C-154/04 i C-155/04, Zb., str. I- 6451., t. 126. i navedenu sudsku praksu, kao i od 13. ožujka 2007., *Unibet*, C-432/05, Zb., str. I- 2271., t. 37. i navedenu sudsku praksu)” (presuda od 29. siječnja 2008., *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, t. 62.) i da, „u skladu s člankom 17. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, svatko ima pravo na vlasništvo nad svojom na zakonit način stečenom imovinom, koristiti je, njome raspolagati i ostaviti je u nasljedstvo. Vlasništvo nikome ne može biti oduzeto, osim u javnom interesu u slučajevima i pod uvjetima koje

propisuje zakon, ako se pravodobno isplati pravična naknada za gubitak vlasništva. Uživanje prava vlasništva može biti uređeno zakonom u mjeri u kojoj je to potrebno radi općeg interesa. Stavkom 2. tog članka određuje se da je intelektualno vlasništvo zaštićeno” (presuda od 9. veljače 2012., Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, t. 68.).

- 51 Osim toga, temeljnim pravom na djelotvoran pravni lijek koje je zajamčeno člankom 47. Povelje nastoji se osigurati „djelotvorno ostvarenje temeljnog prava na vlasništvo, čiji je dio pravo intelektualnog vlasništva zaštićeno u članku 17. stavku 2. Povelje. Naime, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 31. svojeg mišljenja, prvo od tih temeljnih prava instrument je koji je potreban za zaštitu drugog prava” (presuda od 16. srpnja 2015., Coty Germany, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 29.).

Direktive u području autorskog prava i zaštite prava intelektualnog vlasništva

- 52 Sud je utvrdio da se, „ovisno o iznimkama i ograničenjima koji su iscrpno navedeni u članku 5. Direktive 2001/29, svaka uporaba djela od strane treće osobe bez takve prethodne suglasnosti mora razumjeti kao povreda autorskih prava na tom djelu (vidjeti, u tom smislu, presudu od 27. ožujka 2014., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, t. 24. i 25.). Ipak, članak 2. točka (a) i članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 ne preciziraju način na koji se treba očitovati prethodna autorova suglasnost, tako da se ne može tumačiti da te odredbe nalažu da takva suglasnost mora nužno biti izrijeком očitovana. Valja nasuprot tomu utvrditi da navedene odredbe isto tako omogućuju njezino prešutno očitovanje. [...] Ipak, cilj pojačane zaštite autora na koji se poziva uvodna izjava 9. Direktive 2001/29 podrazumijeva da uvjeti u kojima se prešutna suglasnost može dati moraju biti točno određeni, kako se samom načelu autorove prethodne suglasnosti ne bi oduzeo učinak” (presuda od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 34., 35. i 37.).
- 53 Kad je riječ o Direktivi 2004/48, svaka povreda autorskog prava pretpostavlja mjere, postupke i pravna sredstva koji su potrebni, učinkoviti, razmjerni i odvraćajući, pod uvjetima iz njezinih članaka 2. i 3.
- 54 Sud je smatrao da, „ako u situacijama kao što je ona iz glavnog postupka nacionalni propis, kako ga tumače nadležni nacionalni sudovi, djeluje tako da sprječava mogućnost da nacionalni sud koji odlučuje o tužbi za utvrđivanje odgovornosti traži, na zahtjev predlagatelja, iznošenje i izvođenje dokaza o članovima obitelji suprotne stranke, utvrđivanje navodne povrede autorskog prava i identificiranje njezina počinitelja postaje nemoguće, čime se bitno povređuje temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek i temeljno pravo na intelektualno vlasništvo koja uživa nositelj autorskog prava, pa zahtjev osiguravanja pravedne ravnoteže između različitih predmetnih temeljnih prava stoga nije poštovan (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2015., Coty Germany, C- 580/13, EU:C:2015:485, t. 41.)” (presuda od 18. listopada 2018., Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, t. 51.).

55 Sud koji je uputio zahtjev u tom kontekstu želi da se pojasni opseg prava tužiteljâ na djelotvornu sudsku zaštitu i pravedna ravnoteža koju treba uspostaviti između tog prava i visoke razine zaštite prava intelektualnog vlasništva svih koautora.

(c) *Željena pojašnjenja*

1. *Zaštita prava na djelotvornu sudsku zaštitu*

- 56 Postupak je pokrenut 11. srpnja 2019., ali njegovo stanje i dalje ne dopušta donošenje odluke. Stranke su poduzele značajne korake kako bi identificirale koautore ili njihove pravne sljednike, ali ih ne mogu zakonito pozvati na sudjelovanje u postupku kao što se to zahtijeva nacionalnom sudskom praksom koja se temelji na članku L. 113-3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu. Konkretno, pozvane su „sukcesije” koje nemaju pravnu osobnost.
- 57 U sudskoj praksi Suda moglo se rasuđivati na temelju načela postupovne autonomije država članica.
- 58 Međutim, Direktivom 2001/29/EEZ zahtijeva se da države članice predviđaju primjerene sankcije i pravna sredstva, kao i sankcije koje su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
- 59 Direktivom 2004/48/EZ pak se, ne dovodeći u pitanje sredstva nacionalnog zakonodavstva „ako su ta sredstva povoljnija za nositelje prava”, predviđaju mjere, postupci i pravna sredstva pod uvjetom da nisu „nepotrebno složeni ili skupi” i ne nameću „nerazumne vremenske rokove” ili „neopravdana odlaganja”.
- 60 Usto, Poveljom se tužiteljima jamči djelotvorna sudska zaštita. Naime, onemogućuje im se pristup sudu koji odlučuje o meritumu njihova građanskog spora ako ne mogu pozvati sve pravne sljednike koautorâ spornih djela na sudjelovanje u postupku jer je pokrenuto nekoliko ostavinskih postupaka, uključujući u inozemstvu.
- 61 Kako bi se očuvala ravnoteža među pravima koautorâ, tim se odstupanjima ograničavaju prava tužitelja te ona predstavljaju velik rizik od toga da njihov zahtjev ne bude dopušten jer im se nalaže važna zadaća da u svakom slučaju utvrde identitet pravnih sljednikâ koautorâ.
- 62 Stoga Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu), koji je dužan poštovati načelo ujednačenog tumačenja, želi doznati treba li te odredbe prava Unije tumačiti na način da se njima omogućuje ili, naprotiv, isključuje ograničavanje autoraova prava da pokrene postupak povodom tužbe zbog povrede. U tom će pogledu postaviti prvo prethodno pitanje.

2. *Visoka razina zaštite prava intelektualnog vlasništva i pravedna ravnoteža koju treba uspostaviti između tih prava i prava na djelotvoran pravni lijek*

- 63 Sustavom iz članaka L. 113-3 i L. 113-7 Zakonika o intelektualnom vlasništvu i nacionalnom sudskom praksom također se osigurava ravnoteža među pravima koautora suvlasnika radi njihove zaštite. Tim se odredbama prenose prethodno navedene direktive.
- 64 Sud je proveo sličnu analizu te je na temelju Direktive 2001/29/EZ zahtijevao „prethodni pristanak” nositelja (presuda od 27. ožujka 2014., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192). Međutim, ta se presuda odnosi na činjenicu da je djelo koristila treća strana, a ne konkretno drugi koautor.
- 65 Štoviše, u presudi od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, donesenoj na temelju te Direktive 2001/29/EZ, priznaje se postojanje suglasnosti autora koja se smatra „prešutnom”. Na temelju tog kriterija u ovom bi se slučaju mogla praviti razlika ovisno o situaciji različitih koautora ili pravnih sljednika. Neki od njih zbog nekoliko sukcesija vjerojatno imaju zaostala imovinska prava koja nikad nisu ostvarili. Međutim, sudskom praksom Suda nalaže se „strogo” utvrđivanje takve prešutne suglasnosti zbog cilja visoke razine zaštite autorâ na koji se upućuje u uvodnoj izjavi 9. Direktive. To vrijedi tim više za moralna prava autora na koja se poziva u ovom slučaju.
- 66 Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) naglašava da autorsko pravo nije potpuno usklađeno te postavlja pitanje o konkretnoj provedbi tih rješenja proizašlih iz sudske prakse.
- 67 Na temelju Direktive 2004/48/EZ, Sud prilikom rasuđivanja u svojoj sudskoj praksi upućuje na ravnotežu između nekoliko temeljnih prava (presuda od 18. listopada 2018., Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841), koja su ipak različita, osobito kad je riječ o pravu intelektualnog vlasništva u odnosu na pravo na poštovanje privatnog života.
- 68 Naime, u predmetu o kojem je riječ u glavnom postupku, prava koja se odvaguju među koautorima suvlasnicima ista su ili usporediva, pri čemu se zaprekom vođenju postupka koautorima koji nisu prisutni može zajamčiti da sud neće ograničiti ta prava a da im ne omogući da se brane.
- 69 To postupovno pravilo dovodi do toga da je teret obavješćivanja koautora koji bi možda htjeli nadzirati iskorištavanje zajedničkog djela na tužiteljima koji su nositelji vlastitog prava na intelektualno vlasništvo, a ne na osobi koja je zadužena za njegovo iskorištavanje.
- 70 Sud je mogao smatrati da su prava nositelja prava intelektualnog vlasništva povrijeđena ako on ne može na zahtjev tražiti dokaze koji se odnose na obitelj protivne stranke (presuda od 16. srpnja 2015., Coty Germany, C-580/13, EU:C:2015:485). Sud izravno upućuje na pojmove „bitne povrede” prava

intelektualnog vlasništva i prava na djelotvoran pravni lijek, ali i na pojam „pravedna ravnoteža” među različitim temeljnim pravima o kojima je riječ.

- 71 Naime, u situaciji o kojoj je riječ u glavnom postupku, povreda se može počinuti u odnosu na tužitelje, koji su pravni sljednici koautorâ, kao i u odnosu na pravne sljednike koji nisu identificirani, ali na čija bi prava intelektualnog vlasništva mogao utjecati ishod postupka a da oni s time nisu upoznati.
- 72 Stoga, osobito s obzirom na trajanje proširene zaštite koja se predviđa pravom Unije i Bernskom konvencijom, Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) želi doznati treba li dati prednost pravima tužiteljâ.
- 73 Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) u tom će pogledu postaviti drugo prethodno pitanje.

5. Prethodna pitanja:

- 74 Tribunal judiciaire de Paris (Sud opće nadležnosti u Parizu) traži od Suda da donese odluku o sljedećim prethodnim pitanjima:

Prvo pitanje: može li se članke 2., 3., 4. i 8. Direktive 2001/29/EZ od 22. svibnja 2001., članke 1. do 3. Direktive 2004/48/EZ od 29. travnja 2004., kao i članke 1., 2. i 9. Direktive 2006/116/EZ od 12. prosinca 2006., u dijelu u kojima se njima autoru i koautoru kinematografskog ili audiovizualnog djela jamče isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za reproduciranje njihovih djela i pravo priopćavanja tih djela javnosti te rok trajanja zaštite koji istječe 70 godina nakon smrti posljednje preživjele osobe od koautora djela, kao i u dijelu u kojem se njima obvezuje države članice da predviđaju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije i primjerena pravna sredstva u odnosu na povrede prava, kao i mjere, postupke i pravna sredstva koji nisu nepotrebno složeni ili skupi niti ne nameću nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odlaganja, tumačiti na način da u tužbi zbog povrede prava autora zajedničkog djela, koju je podnio nositelj tog prava, kako bi bila dopuštena, moraju sudjelovati svi koautori?

Drugo pitanje: treba li pravo nositelja autorskog prava na djelotvornu sudsku zaštitu i na pristup sudu, koje je dio prava na pošteno suđenje, kako ga se zajednički jamči člancima 2., 3., 4. i 8. Direktive 2001/29/EZ od 22. svibnja 2001., člancima 1. do 3. Direktive 2004/48/EZ od 29. travnja 2004., kao i člancima 1., 2. i 9. Direktive 2006/116/EZ od 12. prosinca 2006., Direktivom 2006/115 od 12. prosinca 2006. i člancima 17. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, tumačiti na način da dopuštenost tužbe zbog povrede autorskog prava ovisi o tome sudjeluju li u postupku svi koautori djela?